

К.пед.н., доцент Ляшенко І.В.

Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ, Україна

Про стан и форми індивідуальної роботи зі студентами

При досить широкій варіації методик та форм індивідуальної роботи у вищому навчальному закладі можна констатувати, що вони не мають перспективи для ефективного самостійного та індивідуального вивчення дисципліни студентами. Слід брати до уваги низьку вмотивованість студентів, соціальний прошарок – молодь, яка часто ще не визначилась з цілями навчання і подальшими перспективами, інтенсивність завантаження програмними компонентами у навчанні. Отже, ті види діяльності, які виносяться на чисте індивідуальне вивчення, не є досить ефективними і мотивуючими до подальшого навчання.

Індивідуальні додаткові заняття в позааудиторний час часто не обмежені і, як правило, налічують дуже низьку відвідуваність. Практика свідчить, що ті студенти, які вмотивовані на навчання, більше відвідують індивідуальні додаткові позааудиторні заняття з викладачем, але вони також успішно засвоюють навчальний матеріал з практичних, семінарських, лекційних занять, здібні до успішної самостійної і індивідуальної роботи інших видів, користування бібліотечними фондами, засвоєння матеріалів з медійного оточення тощо. Студенти ж, які не встигають, мають досить ефемерну мотивацію до навчання, не намагаються працювати додатково у своїй самостійній та індивідуальній роботі. Як правило, це студенти, які не володіють навичками організації навчального процесу, не схильні до системної роботи, часто відволікаються на безглузде витрачання часу у соціальних мережах, гру в комп'ютерні ігри, слухання музики тощо. Отже, інтернет - одне з найбільш зручних та багатьма студентами улюблених форм індивідуальної роботи. Без інтернету навряд чи сьогодні виріс би високоосвічений, з міцним запасом знань фахівець, не соприкоснувшись з інтернетом в студентські роки. Робота з комп'ютером, зокрема вихід в інтернет, дає можливість студенту не тільки збагатити себе всевозрастаючими знаннями, але і відшліфувати те, що з якихось непередбачених обставин не було можливим в повному обсязі досягнути той чи інший навчальний матеріал в минулому. Не секрет, що інтернет не тільки здатний запропонувати студенту різноманіття текстових документів, але і разом з ними може запропонувати спеціальні музичні, радіо- і телесеанси з того чи іншого розділу різних дисциплін. Нова інформація з інтернету не тільки освіжає знання у студента, але і збагачує його можливості в оволодінні нових навичок.

Вивчивши досвід викладачі з різних дисциплін, можна констатувати, що у подальшій індивідуальній роботі зі студентами безумовно є перспективним їх залучення до використання мультимедійних програм, інтернет ресурсів тощо як для демонстрації перед великою аудиторією, так і в індивідуальному порядку.. Такі програми зможуть забезпечити наочність викладання навчального матеріалу навіть при відсутності реального демонстраційного обладнання.

Позитивний досвід взаємодії студентів з викладачами сприяє більшій контрольованості навчального процесу. Наразі є перспективною така форма самостійної діяльності студентів як індивідуальні домашні завдання, які можуть виконуватись студентами у вигляді комп'ютерних лабораторних робіт або інших видів презентацій. Кращі студентські роботи доцільно використовувати надалі як навчальні засоби.

Вдалим прикладом використання комп'ютерних та інтернетних засобів у навчальному процесі СФ ХНУВС проходять заняття с іноземної мови за професійним спрямуванням (німецька). Рівень студентів, які навчаються у цій групі, досить низький і вмотивованість до навчання нестабільна. Але в роботі з освітнім німецьким інтерактивним сайтом усі студенти продемонстрували зацікавленість, дух змагання, достатньо високу ефективність виконання вправ.

З досвіду викладання можна навести приклад, що студенти більш охоче виконують індивідуальні презентації в комп'ютерних програмах, ніж написання рефератів.

Але поряд з широким спектром методів та форм індивідуальної роботи існує проблема чистоти її виконання.

При проведенні індивідуальної роботи із присутністю викладача слід не дозволяти студентам ніяких консультацій, обговорень між собою, демонстрації один одному результатів своєї роботи. Проте часто індивідуальна робота проводиться з невеличкими групами студентів, де обговорення серед студентів заохочується – це полегшує і мотивує індивідуальну роботу. У такому разі обговорення слід проводити відкрито, але студенти мають буди все ж відповідальними за індивідуальність виконання роботи, ідентичні фрази, речення, параграфи не повинні використатися водночас двома або більше студентами.

Найкращим способом є у такому разі дозволити студентам обговорити завдання разом, але виконати його індивідуально, не дозволяючи ділитися електронними файлами,, електронною поштою, носіями тощо.

Як інші форми індивідуальної роботи зі студентами можна назвати такі:

"Написання за одну хвилину" - ефективний метод для перевірки успішності студента, і в розумінні матеріалу і в реагуванні на навчальний матеріал. Студентів просять взяти чистий аркуш паперу, ставлять питання (або конкретне або відкрите), і дають їм одну-дві хвилини на відповідь. Питання можуть бути: "Як було засновано Кирило-Мефодіївське братство?", "Що таке "науковий реалізм"?" і так далі. Ще добре ставити питання в цю хвилину "Що було головним сьогодні в аудиторному матеріалі?» Це покаже, наскільки студенти оволоділи презентованим матеріалом.

Також варіацією такої роботи можуть бути більш тривалі опитування з розкриттям термінів, вивчених в аудиторній роботі, висвітлювання позитивних або незрозумілих моментів за заняття.

Іншими формами індивідуальної роботи є афективні (емоційні) реакції студентів на пройдений матеріал, більш поглиблене обговорення і реакція на матеріал курсу або призначення таких питань як домашнє завдання. З таким підходом (особливо, якщо елементи призначені для домашнього завдання), ви можете задавати більш складні питання, такі, як: "Чи

вважаєте ви, що детермінізм є правильним, або те, що у людей є свобода волі? Поясніть вашу відповідь.", або "Як ви думаєте, Доктор Кеворкян мав для своїх дій моральне право? Що б Джон Стюарт Мілль мав сказати у тому випадку?" і так далі.

Також до форм індивідуальної роботи в активному засвоєнні матеріалу є проведення викторин, відповідь на презентацію викладача або іншого студента - студентів просять написати абзац, який починається з: «я був здивований, що ... я дізнався, що ... цікаво, про ...» Це дозволяє їм задуматися про те, що вони фактично взяли з презентованого матеріалу. Це також допомагає студентам зрозуміти, що активність для них була розроблена більш, ніж просто розвага.

Література:

1. Hume, K., & Odom, S. (2007). Effects of an individual work system on the independent functioning of students with autism. *Journal of Autism & Developmental Disorders*, 37, 1166-1180.

2. Richard M. Felder, Rebecca Brent. Active learning: an introduction. - <http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/ALpaper%28ASQ%29.pdf>.